

Soạn bài: Dùng cụm chủ vị để mở rộng câu

Soạn bài: Dùng cụm chủ vị để mở rộng câu

I. Thế nào là dùng cụm chủ - vị để mở rộng câu?

Câu 1:

Các cụm danh từ là: *những tình cảm ta không có* và *những tình cảm ta sẵn có*.

Câu 2: Phân tích cấu tạo của những cụm danh từ vừa tìm được:

Phụ ngữ trước	Trung tâm	Phụ ngữ sau
những	tình cảm	ta không có
những	tình cảm	ta sẵn có

Có thể xem hai phụ ngữ *ta không có* và *ta sẵn có* là những cụm chủ - vị. Nòng cốt của câu (chủ ngữ *Văn chương* và vị ngữ *gây cho ta...*) được mở rộng bằng hai cụm danh từ, trong đó có những cụm chủ - vị tham gia cấu tạo cụm danh từ. Điều này là bình thường, khi viết người ta có thể dùng cụm chủ - vị làm thành phần câu hoặc làm thành phần của cụm từ.

II. Các trường hợp dùng cụm chủ - vị để mở rộng câu

Xác định cụm C- V:

(a):

Chị Ba đến / khiến tôi rất vui và vững tâm.
C V

Trong đó:

Chị Ba / đến
C V
tôi / rất vui và vững tâm
C V

(b):

Khi bắt đầu kháng chiến, nhân dân ta / tinh thần rất hăng hái.

TN

C

V

Trong đó:

tinh thần / rất hăng hái

(c):
 C V
 Chúng ta / có thể nói rằng... trong lá sen.
 C V

Trong đó:
 trời / sinh lá sen để bao bọc cốm
 C V
 trời / sinh cốm nằm ủ trong lá sen
 C V

(d):
 ...phẩm giá của tiếng Việt / chỉ... bảo đảm / từ ngày...
thành công.
 C V T

Trong đó:
 Cách mạng tháng Tám / thành công
 C V

- (a): Chủ ngữ là 1 cụm chủ - vị, vị ngữ có 1 cụm chủ - vị là phụ ngữ trong cụm động từ;
- (b): Vị ngữ là 1 cụm chủ vị;
- (c): Vị ngữ là cụm động từ. Trong cụm động từ ấy phụ ngữ là 2 cụm chủ - vị;
- (d): Trạng ngữ là cụm danh từ, trong đó phụ ngữ cho danh từ là cụm chủ - vị.

III. Luyện tập

Câu 1: Xác định thành phần cấu tạo của các câu dưới đây:

a.

- Trạng ngữ: *Đợi đến lúc vừa nhất, mà chỉ những người... mới định được*, Trạng ngữ có một cụm chủ vị là phụ ngữ trong cụm danh từ:
- Chủ ngữ: *người ta*
- Vị ngữ: *gặt mang về*.

b.

- Chủ ngữ: *Trung đội trưởng Bính*
- Vị ngữ: *khuôn mặt đầy đặn*. Vị ngữ là 1 cụm chủ vị:

c.

- Trạng ngữ: *Khi các cô gái Vòng đỡ gánh, giỏ từng lớp lá sen* Trạng ngữ là một cụm danh từ có cụm chủ - vị làm phụ ngữ.
- Chủ ngữ: *chúng ta*
- Vị ngữ: *thấy hiện ra từng lớp..., không có mảy may một chút bụi*

nào. Vị ngữ có một cụm chủ - vị làm phụ ngữ trong cụm động từ.

d.

- Chủ ngữ: *Bỗng một bàn tay đập vào vai* : Cụm chủ - vị làm chủ ngữ, cụm chủ – vị làm phụ ngữ trong cụm động từ vị ngữ.
(*Bỗng một bàn tay*: chủ ngữ; *đập vào vai*: vị ngữ)
- Vị ngữ: *khiến hắn giật mình*.